

**TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNİK ARAŞTIRMA KURUMU KURULMASI
HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN**

Not: Bu Kanun, Cumhurbaşkanlığının 18.5.2005 tarihli ve 404 sayılı tezkeresi ile Anayasanın 89 uncu maddesine göre bir daha görüşülmek üzere TBMM Başkanlığına geri gönderilmiş; bunun üzerine TBMM Genel Kurulunca yeniden görüşülerek 29.6.2005 tarihli ve 5376 sayılı Kanun olarak kabul edilmiştir. 5376 sayılı Kanun, 7.7.2005 tarihli ve 25868 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Kanun No
5344

Kabul Tarihi
4.5.2005

MADDE 1.- 17.7.1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanununun 1 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Türkiye'nin rekabet gücünü ve refahını artırmak ve sürekli kılmak için; toplumun her kesimi ve ilgili kurumlarla iş birliği içinde, ulusal öncelikler doğrultusunda bilim ve teknoloji politikaları geliştirmek, bunları gerçekleştirecek alt yapının ve araçların oluşturulmasına katkı sağlamak, araştırma ve geliştirme faaliyetlerini özendirmek, desteklemek, koordine etmek, yürütmek; bilim ve teknoloji kültürünün geliştirilmesinde öncülük yapmak amacıyla, tüzel kişiliğe, idarî ve malî özerkliğe sahip, Başbakanlıkla ilgili "Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu" kurulmuştur. Kurumun kısa adı TÜBİTAK'tır.

Kurum, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde özel hukuk hükümlerine tâbidir.

MADDE 2.- 278 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin (a), (c), (d), (e), (ı) ve (i) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; (j) bendinden sonra gelmek üzere maddeye aşağıdaki (k) bendi eklenmiş, mevcut (k) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (l) olarak teselsül ettirilmiştir.

a) Bilimsel ve teknolojik alanlarda, araştırma ve geliştirme faaliyetlerini desteklemek, koordine etmek, izlemek, yapmayı özendirmek ve yapmak; bu amaçla program ve projeler geliştirmek;

c) Ülkemizin bilim ve teknolojiye, buluş ve yeniliğe dayalı rekabet gücünün yükseltilmesine, ekonomik ve sosyal gelişmesine, ülke güvenliğine, insan ve çevre sağlığına katkı sağlamaya dönük stratejik alanlarda araştırmalar yapmak ve yaptırmak, teknoloji alt yapısını güçlendirmek amacıyla merkezler ve enstitüler kurmak;

d) Kurum bünyesinde araştırma ve geliştirme faaliyetlerini yapan merkezlerde, enstitülerde ve birimlerde geliştirilen teknolojilerin üretimde ve ihtiyaç duyulan alanlarda kullanılmasını, tanıtılmasını veya bunlardan daha kolay yararlanılmasını sağlamak için gerekli ortamları ve yönetim yöntemlerini hazırlamak ve bu teknolojilerin ülke ekonomisine ve sosyal gelişmeye katkıda bulunacak ticari değerlere dönüşmesini sağlamak;

e) Kamu ve özel sektörün teknolojik araştırma ve geliştirme faaliyetlerine etkin ve ağırlıklı olarak katılımını sağlayacak teşvik ve destek sistemlerini geliştirmek ve uygulamak; sanayinin üniversite ve araştırma kurum ve kuruluşları ile iş birliği yapmasını sağlayacak programlar geliştirmek, bu iş birliğinin somut hale dönüşebileceği ortamlar oluşturmak; bu alanlarda girişimciliği desteklemek;

1) Ülkemiz genelinde bilim ve teknoloji kültürünün geliştirilmesinde öncülük yapmak; bu amaçla Kurumun ilgi ve faaliyet alanlarında Türkçe ve yabancı dillerde süreli ve süresiz yayınlar yapmak, çoklu ortamlarda doküman ve belge oluşturmak ve bu tür yayınları ve etkinlikleri desteklemek;

i) Dokümantasyon, bilgi sistemleri, bilgi bankaları, veri tabanları, kütüphane ve arşiv gibi bilimsel ve teknolojik destek birimleri kurmak, mevcut ulusal ve uluslararası yapı ve sistemlerle iş birliği yapmak; araştırma ve eğitim kuruluşları arasında araştırma ve eğitim amaçlı elektronik haberleşme hizmeti verecek ağlar kurmak, işletmek ve bu ağların yurt içi ve yurt dışındaki ağlarla bağlantısını sağlamak;

k) Bilimsel ve teknolojik gelişmeleri aktarmak, bu alanlardaki yönetsel bilgi ve becerilerin artırılmasına yönelik danışmanlık hizmeti vermek, eğitimler yapmak ve yaptırmak;

l) Yukarıda belirtilen amaçların gerçekleştirilmesi ve görevlerin yerine getirilebilmesi ile ilgili her türlü faaliyetlerde bulunmak ve gerekli parasal desteği sağlamak.

MADDE 3.- 278 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası, ikinci fıkrasının birinci paragrafı ile (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bilim Kurulu;

a) Bilimsel ve teknolojik alanlarda eser, araştırma ve buluşlarıyla temayüz etmiş ve/veya araştırma ve teknoloji yönetimi konusunda yetkinliği olan, bilimsel ve teknolojik sistem, kurum ve birimleri başarı ile kurmuş ve/veya yönetmiş bulunan kişiler arasından, Başbakan tarafından belirlenecek üç, Yükseköğretim Kurulu Genel Kurulu tarafından belirlenecek bir, Bilim Kurulu tarafından belirlenecek üç,

b) Türkiye Bilimler Akademisinin asli üyeleri arasından Başbakan tarafından belirlenecek fen ve teknik bilimler alanlarından bir, sosyal ve beşeri bilimler alanlarından bir ve sağlık bilimleri alanından bir olmak üzere toplam üç,

c) Lisans öğreniminden sonra kamu kurum ve kuruluşlarında ve/veya özel sektörde en az on yıl deneyim sahibi olmuş, mesleğinde temayüz etmiş ve üstün nitelikli hizmetleriyle tanınmış kişiler arasından, Başbakan tarafından belirlenecek bir, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından belirlenecek iki, Bilim Kurulu tarafından belirlenecek bir,

Olmak üzere ondört üye ile Başkan'dan oluşur. Başkanın Bilim Kurulu üyeleri arasından atanması halinde aynı kontenjandan yeni bir üye atanır. Yükseköğretim Kurulunun Genel Kurulu ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Başbakanın talebi üzerine üye belirleyerek en geç bir ay içinde Başbakanlığa bildirir. Başkan, hem Kurum hem de Bilim Kurulunun Başkanıdır. Bilim Kurulu üyeliği seçimi Başbakanın onayı ile kesinleşir. Bilim Kurulunun toplantı ve karar yeter sayısı sekizdir. Bilim Kurulunun çalışma usul ve esasları Kurumca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Bilim Kurulu üyelerinin görev süresi ile görev ve yetkileri aşağıda gösterilmiştir:

a) Üyelik süresi: Bilim Kurulu üyelerinin görev süresi dört yıldır. Üyeliği sona eren üye, ancak dört yıllık ikinci bir dönem daha seçilebilir. İstifa veya ölüm gibi sebeplerle boşalan üyelikler için yukarıdaki esaslara göre yeni üye seçilir. Bu suretle seçilen üyenin görev süresi de dört yıldır. Bilim Kurulunun olağan toplantılarına yıl içinde toplam altı kere veya üst üste üç kere kabul edilebilir mazereti olmaksızın katılmayan üyelerin üyelikleri, Bilim Kurulu kararıyla düşer. Bu üyelerden boşalan üyelikler bu maddede belirtilen usullere göre yenilenir. Üyelerin görev süresinin dolmasına en geç iki ay kala veya istifa, ölüm ve devamsızlık gibi sebeplerle üyeliğin boşalması halinde boşalma tarihinden itibaren en geç iki ay içinde yeni üye belirlenerek Başbakanın onayına sunulur. Bu süre içinde yeni üye bildirilmemesi halinde Başbakan birinci fıkrada belirtilen şartları taşıyanlar arasından belirlediği kişileri doğrudan Bilim Kurulu üyesi olarak atar.

MADDE 4.- 278 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu fıkradan sonra gelmek üzere maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Bilim Kurulu, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen nitelikleri taşıyan kişiler arasından, biri Bilim Kurulu dışından olmak üzere iki başkan adayı belirleyerek Başbakan'a sunar. Başbakan, bu adaylardan birini seçerek Başkan olarak atanmak üzere Cumhurbaşkanı'na teklif eder.

Bilim Kurulunun aday belirlemesi, Başkanın görev süresinin dolmasına en geç iki ay kala veya herhangi bir sebeple bu görevin boşalma tarihinden itibaren en geç iki ay içinde tamamlanır. Bilim Kurulunun herhangi bir nedenle süresinde aday belirlememesi halinde Başbakan gerekli şartları taşıyanlar arasından belirlediği bir kişiyi Başkan olarak atanmak üzere Cumhurbaşkanı'na teklif eder.

Başkanın geçici olarak görevi başında bulunmadığı zamanlarda, görevlendireceği Bilim Kurulu üyelerinden biri Başkanlığa vekalet eder. Başkanlık görevinde boşalma olması halinde yeni başkan atanıncaya kadar, Bilim Kurulu kendi üyelerinden birini Bilim Kurulu ve Kurum Başkan Vekili olarak görevlendirir.

MADDE 5.- 278 sayılı Kanunun mülga 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 8.- Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını da içeren stratejik planı, Başkanlıkça en az üçer yıllık dönemler itibarıyla hazırlanır ve Bilim Kurulunca onaylanır.

Stratejik planlar, Bakanlığın önerisi ile Bilim Kurulunca en az yılda bir kere gözden geçirilerek güncellenir.

Bilim Kurulu, Kurumun faaliyet sonuçlarını, belirlenen politika, strateji ve hedefler doğrultusunda izler, değerlendirir ve beklenen performansın sağlanmadığı alanlar için gerekli önlemleri alır.

MADDE 6.- 278 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki bentler eklenmiştir.

- a) Her yıl genel bütçeden aktarılacak ödenek,
- g) İşletme ve şirketler ile diğer birimlerden aktarılan gelirler,
- h) Buluşlardan doğan haklara ilişkin gelirler.

MADDE 7.- 278 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 21.- Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu tarafından yürütülen projelerin gerçekleştirilmesi sırasında ortaya çıkan eser, buluş, endüstriyel tasarım, entegre devre topoğrafyaları ve teknik bilgi gibi her türlü fikrî ürün üzerindeki haklar Kuruma aittir.

Kurumun taraf olduğu sözleşmelere dayanarak yürütülen projelerin gerçekleştirilmesi sırasında ortaya çıkması muhtemel fikrî ürünler üzerindeki haklar sözleşmeyle düzenlenir.

Kurum, elde edilen patent ve buluşlar ile ilgili olarak üretim ve satış yapabilir.

Kuruma ait fikrî hakların ekonomik olarak değerlendirilmesi sonucunda elde edilecek gelirin en fazla yüzde ellisi yönetmelikle belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde fikrî ürün sahibine verilir.

MADDE 8.- 278 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 4.- 17.7.1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanunda geçen "Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu" ibareleri "Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu" şeklinde değiştirilmiştir. Bu Kanun ile diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde "Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu"na yapılan atıflar "Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu" na yapılmış sayılır.

MADDE 9.- 278 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4.- Bilim Kurulu üyeleri ve Başkanın görevleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kendiliğinden sona erer. Ancak bunlar, yeni Bilim Kurulu üyeleri göreve başlayınca kadar görevlerine devam ederler.

Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren onbeş gün içinde Yükseköğretim Kurulu Genel Kurulu ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği 4 üncü maddenin birinci fıkrasına göre belirleyecekleri üyeleri seçerek Başbakanı sunar. Bu süre içinde ilgili kurumlarca gerekli teklifin yapılmaması halinde Başbakan bunların kontenjanları için öngörülen şartları taşıyanlar arasından doğrudan Bilim Kurulu üyeliklerine atama yapar.

Bilim Kurulunun ilk toplantısına en yaşlı üyesi başkanlık eder.

GEÇİCİ MADDE 5.- Bilim Kurulunun ilk oluşumundan sonraki ikinci yılın sonunda, bir defaya mahsus olmak üzere, Başkan hariç ad çekme usulü ile ayrılacak yedi üyenin yerine, 4 üncü maddeye göre üye seçilir.

GEÇİCİ MADDE 6.- Bu Kanunun öngördüğü yönetmelikler çıkarılıncaya kadar mevcut yönetmelik ve esasların bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

MADDE 10.- 278 sayılı Kanuna 10.12.2003 tarihli ve 5016 sayılı Kanunla eklenen geçici 3 üncü madde yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 11.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
81	85	327
82	89	161
82	92	649:660, 662:671
83	93	26:43, 44:65, 66:82
83	94	197:223, 224:254

I- Gerekçeli 877 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 92 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Sanayi, Esas Millî Eğitim Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 2/426